

Montessori pedagogija u ranom i predškolskom odgoju i obrazovanja - pregled istraživanja pisanih na engleskom jeziku

---

Pavić, Antonija

Undergraduate thesis / Završni rad

2023

Degree Grantor / Ustanova koja je dodijelila akademski / stručni stupanj: **University of Zagreb, Faculty of Teacher Education / Sveučilište u Zagrebu, Učiteljski fakultet**

Permanent link / Trajna poveznica: <https://um.nsk.hr/um:nbn:hr:147:920853>

Rights / Prava: [In copyright](#)/[Zaštićeno autorskim pravom.](#)

Download date / Datum preuzimanja: **2024-07-21**

Repository / Repozitorij:

[University of Zagreb Faculty of Teacher Education - Digital repository](#)

**SVEUČILIŠTE U ZAGREBU
UČITELJSKI FAKULTET
ODSJEK ZA ODGOJITELJSKI STUDIJ**

Antonija Pavić

**MONTESORI PEDAGOGIJA - PREGLED ISTRAŽIVANJA
NA ENGLISKOM JEZIKU**

Završni rad

Petrinja, rujan, 2023.

**SVEUČILIŠTE U ZAGREBU
UČITELJSKI FAKULTET
ODSJEK ZA ODGOJITELJSKI STUDIJ**

Antonija Pavić

**MONTESORI PEDAGOGIJA - PREGLED ISTRAŽIVANJA
NA ENGLESKOM JEZIKU**

Završni rad

**Mentor rada:
izv. prof. dr. sc. Alenka Mikulec**

Petrinja, rujan, 2023.

Sadržaj

Sažetak.....	1
1. Uvod.....	3
2. Maria Montessori	4
2.1. Razvoj Montessori pedagogije.....	5
3. Montessori pedagogija	5
4. Analiza članaka.....	7
4.1. Učinci Montessori pedagogije na razvoj djeteta.....	7
4.1.1. <i>Montessori Approach in Pre-School Education and Its Effects – Aysen Özerem, Rahme Kavaz</i>	7
4.1.2. <i>The Behavioral Effects of Montessori Pedagogy on Children’s Psychological Development and School Learning – Edouard Gentaz, Sylvie Richard</i>	10
4.1.3. <i>The Application of Montessori Method in Learning Mathematics: An Experimental Research - Qais Faryadi</i>	12
4.1.4. <i>Montessori Preschool Elevates and Equalizes Child Outcomes: A Longitudinal Study – Angeline S. Lillard, Megan J. Heise, Eve M. Richey, Xin Tong, Alyssa Hart, Paige M. Bray</i>	14
4.2. Okružje Montessori vrtića.....	17
4.2.1. <i>On the Pedagogical Theory of Maria Montessori – Mari Tubaki, Takeshi Matsuishi</i>	17
4.2.2. <i>The Pedagogy of Nature according to Maria Montessori - Fabrizio Bertolino, Manuela Filippa</i>	19
4.3. Uloga odgojitelja.....	23
4.3.1. <i>The Montessori Approach as a Model of Personalized Instruction – Maruša Mavrič</i>	23
4.3.2. <i>Child misbehavior in an early childhood classroom: Montessori educators' views and practices - Elif Kural, Remziye Ceylan</i>	24
4.4. Mišljenja roditelja o Montessori pedagogiji	26
4.4.1. <i>Parental views of the Montessori approach in a public Greek Early years setting - Eleni Tympa, Vasiliki Karavida, Athina Charissi, Athanasia Siaviki</i>	26
4.4.2. <i>Parents’ Reasons for Sending Their Child to Montessori Schools - Elisabeth Hiles</i>	27
5. Zaključak	29
Literatura	30

Sažetak

Montessori program jedinstven je odgojno-obrazovni program koji počiva na principima Montessori pedagogije, a razvijen je po uzoru na prve odgojno-obrazovne ustanove koje je osnovala Maria Montessori. Mnoga su istraživanja potvrdila pozitivan učinak Montessori pedagogije na društveni, kognitivni, kreativni i psihološki razvoj djeteta, ponajprije jer se u sklopu ove pedagogije zagovara razvoj samostalnosti kod djece u prostoru koji je organiziran u skladu s djetetovim razvojnim potrebama. Cilj ovoga rada je prikazati neke od prednosti Montessori pedagogije koje su utvrđene i opisane u znanstvenim člancima na engleskom jeziku. Analizirani članci bave se Montessori pedagogijom i njezinim utjecajem na razvoj djeteta, mišljenjem roditelja o istoj, ulogom odgojitelja te okruženjem Montessori vrtića. Na temelju prikaza odabranih znanstvenih članaka može se zaključiti da je organizacija prostora u Montessori vrtiću važan čimbenik jer djeci omogućuje samostalan izbor materijala i aktivnosti, što pruža djeci mogućnosti da razviju samostalnost i samostalno otkrivaju vlastite potencijale. Konačan zaključak, koji također proizlazi iz analiziranih članaka, jest da djeca koja pohađaju dječji vrtić u kojemu je implementirana Montessori metoda postižu bolje rezultate na testovima te pokazuju veću zainteresiranost i zadovoljstvo tijekom učenja.

Ključne riječi: odgojitelji, okruženje, prednosti Montessori pedagogije, stavovi roditelja

Summary

The Montessori program is a unique educational program based on the principles of the Montessori pedagogy, modeled after the first educational institutions founded by Maria Montessori. Many studies have shown positive effect of the Montessori pedagogy on children's social, cognitive, creative and psychological development, primarily because this pedagogy advocates the development of independence in children in a space that is organized in accordance with the child's developmental needs. The aim of this thesis is to show some of the advantages of the Montessori pedagogy which have been determined and described in the selected scholarly articles written in the English language. The analysed articles deal with the Montessori pedagogy and its impact on child development, parents' opinions about it, the role of preschool teachers and the environment of the Montessori kindergartens. Based on the analysis of the selected scholarly articles, it can be proposed that organization of space in the Montessori kindergarten is a very important factor because it enables children to make independent choice of materials and activities which fosters the development of their independence and helps them independently discover their own potential. The conclusion, derived on the basis of the article analysis, is that children who attend a Montessori kindergarten achieve better results on a number of tests and they also show greater interest and satisfaction during the learning process.

Keywords: advantages of the Montessori pedagogy; environment; parents' attitudes; preschool teachers.

1. Uvod

Maria Montessori je na temelju rada s djecom, a posebno djecom s teškoćama u razvoju, zaključila da je svakom djetetu najpotrebnija odgovarajuća edukacija. Promatrajući djecu, odredila je osnovne principe rada s djecom koje je počela primjenjivati u praksi i koje je podijelila i s drugima tijekom svojih brojnih izlaganja i edukacija. Montessori je razvila metodu koja se temelji na poticanju samostalnosti kod djece, slobodnom odabiru aktivnosti i materijala koji su prilagođeni svakom razdoblju djetetova razvoja. Ovaj pristup omogućava djeci da samostalno konstruiraju svoje znanje i otkrivaju svoje potencijale. Montessori je pristup jedinstven i fokusira se na optimalan razvoj djeteta, što uključuje djetetov intelektualni, emocionalni, društveni i fizički razvoj, a ne isključivo razvoj akademskih postignuća kod djece.

Cilj teorijskog dijela ovog završnog rada je predstaviti Mariju Montessori i njezin put ka stvaranju Montessori pedagogije te definirati osnovne principe Montessori pedagogije.

U glavnom dijelu rada daje se prikaz znanstvenih članaka koji analiziraju učinak Montessori pedagogije na razvoj djeteta, organizaciju prostora dječjeg vrtića, okruženje i koncept prirode u Montessori vrtićima. Dio analiziranih članaka bavi se i ulogom odgojitelja u Montessori vrtićima te mišljenjem roditelja o Montessori metodi.

Zaključak koji proizlazi iz analiziranih članaka jest da su prednosti Montessori programa brojne i da se one mogu prepoznati u različitim područjima djetetova razvoja.

2. Maria Montessori

Maria Montessori rođena je 31. kolovoza 1870. godine u Italiji, u općini Chiaravalle u pokrajini Ancona. Završila je studij medicine na Sveučilištu u Rimu 1896. godine. Kada je radila kao pomoćna liječnica na Psihijatrijskoj klinici Sveučilišta u Rimu stekla je iskustvo rada s djecom s različitim mentalnim teškoćama, što joj je dalo inspiraciju da dalje uči i promatra djecu. Zaključila je da je djeci potrebija odgovarajuća edukacija nego medicinski tretman. Od tog trenutka odlučila se posvetiti pedagogiji. Svoje poglede na rad s djecom s teškoćama u razvoju prvi je put predstavila učiteljima i predavačima u gradu Torinu, u Italiji, a nakon toga je bila pozvana da učiteljima u Rimu održi predavanja i iznese svoja zapažanja o radu s djecom s teškoćama u razvoju. Postala je prva ravnateljica Ortofreničke škole u Rimu, a sva djeca s teškoćama u razvoju u gradu imala su priliku pohađati ovu školu. Sljedeće dvije godine, Montessori i drugi djelatnici škole radili su s djecom, poučavali učiteljice, proučavali dječji razvoj, te testirali i unaprjeđivali načine rada. Djeca iz njezine škole uspješno su prošla ispitivanja za upis u redovne škole. Maria Montessori je 1906. godine pozvana da osnuje školu u novoizgrađenoj kući u San Lorenzu. Direktor projekta inicirao je ovaj projekt za djecu mlađu od šest godina kako bi djeca mogla biti sigurno zbrinuta u vrijeme kada su njihovi roditelji na poslu. Budući da nije bilo dovoljno sredstava za kupovinu pokućstva i materijala te za zapošljavanje učiteljica, suradnici Marije Montessori iz njezine bivše škole prikupili su uredski namještaj kako bi napravili stolove i stolice veličinom prikladne djeci, a igračke su prikupili putem donacija. Na otvorenju škole, 6. siječnja 1907. godine, Montessori je održala danas poznati govor koji je doprinio napretku škole koju je tada pohađalo svega 50 djece (Isaacs, 2018):

Dom je zatvoren sustav, ne samo s obzirom na obrazovanje, već i od društvenih utjecaja. U Dječjim kućama prvi put vidimo mogućnost učinkovite uspostave „bližih veza“. Ova škola nalazi se u istoj zgradi u kojoj su i dječji domovi, a i učitelji žive u toj sredini. Roditelji znaju da Dječja kuća pripada njima... Mogu otići tamo u bilo koje doba kako bi gledali, divili se, meditirali. (Montessori, 2007b, str. 336 prema Isaacs, 2018).

Nakon Mussolinijevog dolaska na vlast, Maria Montessori suprotstavljala se ideologiji koja je zastupala načelo nejednakosti među ljudima zbog čega se sukobila sa službenom politikom i posljedično nastavila sa svojim radom izvan Italije. Živjela je u Indiji do 1946. godine, uz povremene kraće dolaske u Europu, sve dok se na poziv talijanske vlade 1947. godine nije vratila u Italiju i obnovila svoj pokret (Rakidžija, 2020).

2.1. Razvoj Montessori pedagogije

Maria Montessori težila je ka razvoju svakoga djeteta kao pojedinca koji može doseći svoj puni potencijal kao ljudsko biće u povoljnom okruženju pod vodstvom obzirnih i empatičnih odraslih te je naglašavala važnost razumijevanja razvoja djeteta kako bi im se omogućili adekvatni uvjeti za razvoj (Isaacs, 2018).

Montessori je željela podijeliti svoja znanja i istraživanja i stoga je 1909. godine osnovala tečaj za učiteljice, a iste je godine objavila knjigu pod nazivom „The Montessori Method“, no nije bila zadovoljna naslovom koji je implicirao da je metoda njezina, a ne znanstvena pedagogija proizašla iz proučavanja djece. Njezin tečaj pohađali su ljudi, ne samo iz Europe, već i iz Sjeverne Amerike i Azije. Godine 1913. počela je putovati i držati predavanja diljem svijeta. U Americi je Montessori radila u učionici čiji su zidovi bili stakleni kako bi posjetitelji mogli vidjeti kako funkcionira način rada s djecom prema Montessori metodi. Godine 1950. promijenila je naziv svoje knjige „The Montessori Method“ u „The Discovery of the Child“, u koju je sa svakim novim izdanjem dodavala izmjene temeljene na njezinim refleksijama na rad s djecom i novim spoznajama koje su iz njih proizašle. Prema dostupnim podacima (Isaacs, 2018), pristup Marije Montessori provodi se u 22 000 škola i više od 100 država.

3. Montessori pedagogija

Montessori program strukturiran je kao mreža, a ne kao hijerarhija, potiče samostalnost, međuovisnost, samodisciplinu, donošenje vlastitih odluka, odgovornost, unutrašnju motivaciju i usvajanje sposobnosti organizacije te podučava da je i sam proces također oblik učenja (Sutton, 2009). Ove kvalitete Montessori pedagogije potiču duboku koncentraciju kod djece kao i potpunu posvetu učenju i otvaraju im put ka odrastanju u ljude koji posjeduju unutarnju motivaciju za učenje. Montessori pedagogija uključuje razvijanje bitnih ljudskih kvaliteta i kompetencija kao što su empatija, samokontrola, samosvijest, slušanje, rješavanje problema i suradnja (Sutton, 2009). Marshall (2017) navodi da se cilj Montessori pedagogije razlikuje od drugih sustava edukacije, ponajprije jer se Montessori pedagogija fokusira na optimalni razvoj djeteta; na njegov intelektualni, emocionalni, društveni i fizički razvoj dok je većina odgojnih sustava fokusirana na akademska postignuća djece.

Naša glavna briga mora biti obrazovanje čovječanstva - ljudskih bića svih naroda - vođenje prema ostvarivanju zajedničkih ciljeva. Djeca moraju biti naša glavna briga. Znanstveni napori moraju biti usmjereni na djecu jer su djeca izvor i ključ razvoja čovječanstva. Dijete je bogato jer posjeduje moć, osjetljivost i konstruktivne instinkte koji još nisu prepoznati niti upotrijebljeni. Da bi se dijete razvilo treba mu biti ponuđeno puno više mogućnosti nego što je to bio slučaj do sada. Može li ovaj cilj biti postignut mijenjanjem cijele strukture obrazovanja? (Montessori, 1948 prema Sutton, 2009).

Montessori je čvrsto vjerovala da dijete treba djelovati samostalno te da ga se ne smije ograničavati; mora biti slobodno ponoviti aktivnost onoliko puta koliko ono želi. Prema Macià-Gual i Domingo-Peñafiel (2020), djeca su vođena unutarnjom motivacijom i uključuju se u aktivnosti koje odgovaraju njihovim trenutnim razvojnim potrebama te stoga u prostoru trebaju biti dostupni materijali primjereni djeci različitih dobnih skupina. Montessori je također inzistirala da odrasli moraju vjerovati u dječje mogućnosti. Ključne komponente Montessori edukacije su djeca, odgojitelji i prostor koji mora biti siguran za dijete (Milinković i Bogovac, 2011).

Montessori je poticala djecu da se brinu o prostoru u kojem borave kao i materijalima kojima se koriste. Osim toga, instinktivno je prepoznala da su pokret i manipulacija ključni u učenju i razvoju u prvim godinama života. Montessori je prepoznala da djeca uče proučavanjem i manipuliranjem predmetima te je shvatila da djeca trebaju slobodu kretanja po prostoru kao i slobodu korištenja materijala s točno određenim granicama radi sigurnosti. Tijekom svoga rada s djecom, Montessori je između ostaloga, uočila da već trogodišnje dijete ima mogućnost duboke koncentracije na neku radnju i ponavljanje iste radnje, što u konačnici ispunjava dječje individualne potrebe i doprinosi razvoju njihove discipline (Isaacs, 2018).

Montessori je zagovarala samostalnost i smatrala ju najbitnijim čimbenikom u dječjem razvoju. Okruženje mora biti takvo da potiče dijete na samostalnost i omogućuje mu široke mogućnosti za različite aktivnosti. Osim toga, dijete će biti najzadovoljnije nekom aktivnosti i svojim uspjehom ukoliko je to aktivnost koju je ono samo odabralo te ima motivaciju za istu. Montessori naglašava kako djeci koja sama biraju aktivnosti koje su im ponuđene ne trebaju nagrade niti kazne jer im je već sama aktivnost nagrada ako nisu natjerani na sudjelovanje u toj aktivnosti. Ako pak pogriješe, bit će motivirani da ponove radnju više puta dok je ne usavrše, u procesu će uživati i iskustveno učiti, a to će im pružiti osjećaj zadovoljstva i shvaćanje da mogu sami doći do rješenja (Isaacs, 2018).

4. Analiza članaka

U glavnom dijelu ovoga završnog rada slijedi prikaz analiziranih članaka prema četiri osnovne teme koje su obrađene u člancima, a koje su vezane uz učinke Montessori pedagogije na djetetov cjelokupan razvoj, okruženje Montessori vrtića, ulogu odgojitelja i mišljenje roditelja o Montessori pedagogiji.

4.1. Učinci Montessori pedagogije na razvoj djeteta

U ovom potpoglavlju analizirana su četiri članka koja opisuju istraživanja o utjecaju Montessori pedagogije na razvoj djeteta. Analiziran je utjecaj Montessori pedagogije na društveni, kognitivni, kreativni i psihološki razvoj djeteta te na poboljšanje djetetovih matematičkih sposobnosti, razvijanje kritičkog razmišljanja i sposobnosti rješavanja problema.

4.1.1. Montessori Approach in Pre-School Education and Its Effects – Aysen Özerem, Rahme Kavaz

Özerem i Kavaz (2013) u teorijskom dijelu članka opisuju temeljne ciljeve Montessori pristupa. Prvi je cilj motorički razvoj koji se događa kroz obavljanje svakodnevnih poslova kao što je oblačenje, kupanje, prenošenje stvari, briga o biljkama i životinjama i slično. Montessori ističe kako djecu ne treba poučavati verbalno, odnosno govoriti im što da rade, već ih treba učiti demonstracijom. Djeca oponašaju odgojitelja te ponavljaju radnju dok je ne usavrše. Motorički razvoj potiče se gimnastičkim i ritmičkim vježbama pomoću kojih djeca razvijaju ravnotežu i koordinaciju, a osim navedenog, ove vježbe potiču razvoj samodiscipline i pažnje, a naposljetku, stvaraju dobru podlogu za budući tjelesni i kognitivni razvoj djeteta.

Autori članka navode da je sljedeći cilj afektivno obrazovanje koje obuhvaća koordinirane vježbe s materijalima koji potiču razvoj osjetila. Djeca proučavaju ponuđene materijale te tako uočavaju sličnosti i razlike u teksturama materijala, njihovim oblicima, bojama, veličini...

Cilj je jezičnog obrazovanja prema Montessori da se ono stječe kroz istraživanje, a ne kroz konverzaciju (Özerem i Kavaz, 2013). Montessori vjeruje kako djeca moraju iskusiti različite vrste zvukova u svojem okruženju, preispitivati njihovo značenje te tako naučiti veze između

različitih zvukova. Od velike je važnosti da odgojitelj govori točno i jasno kako bi djeci pružio pravilan primjer, odnosno kako bi im bio govorni uzor.

Posljednji je cilj razvoj matematičke i jezične pismenosti. Nakon navršene četvrte godine života, dijete se počinje pripremati za usvajanje akademskih znanja, stoga je u proces nužno uključiti jezično obrazovanje djeteta kao i razvijanje matematičkog mišljenja u svakodnevnim situacijama.

Autori članka navode da Montessori naglašava važnost poštivanja djeteta tijekom ostvarivanja ovih ciljeva. Svako je dijete individua sa svojim potrebama te ima različit tempo razvoja, stoga se svakom djetetu treba omogućiti da ove ciljeve razvoja ostvare na svoj način i svojim tempom. Montessori vjeruje kako odrasli ne bi trebali poučavati dijete, već dijete treba učiti samo, a zadaća odraslih je omogućiti sigurno i poticajno okruženje koje svakom djetetu pruža mogućnost samostalnog učenja na njegov poseban individualan način.

Özerem i Kavaz (2013) proveli su istraživanje čiji je cilj bio procijeniti učinkovitost Montessori metode u razvoju predškolske djece. Istraživanje je provedeno u SOS dječjem vrtiću, u Turskoj Republici Sjeverni Cipar¹. U istraživanju je sudjelovalo devet odgojitelja koji su radili u SOS² predškoli 2012. i 2013. godine te 10 roditelja. Prema rezultatima istraživanja, 55 % odgojitelja koji su sudjelovali u istraživanju bili su između 22 i 24 godine starosti, a 45 % između 36 i 44 godina starosti. Među ispitanicima, 55 % imalo je pet ili manje godina profesionalnog iskustva, a 45 % odgojitelja imalo je između 6 i 20 godina profesionalnog iskustva. Analiza obrazovanja odgojitelja pokazala je da je 44 % odgojitelja završilo diplomski studij, 45 % je završilo strukovne škole za razvoj djece, dok je 11 % odgojitelja još bilo u procesu stjecanja diplome. Samo je 44 % odgojitelja prošlo Montessori edukaciju koja je trajala jednu i pol godinu. Cilj istraživanja bio je utvrditi u kojoj se mjeri Montessori metoda koristi u dobnim skupinama od 4 do 5 godina starosti u SOS dječjem vrtiću u Turskoj Republici Sjeverni Cipar. Özerem i Kavaz (2013) su uz konzultacije s dva stručnjaka definirali sljedećih pet pitanja koja su koristili tijekom intervjua s ispitanicima:

- 1) U kojoj mjeri obitelji sudjeluju u radu SOS vrtića prema Montessori metodi?
- 2) Koja je razina kreativnosti djece koja se educiraju prema Montessori metodi u SOS vrtiću?

---

¹ Na sjevernom je dijelu otoka Cipra samoproglašena Turska Republika Sjeverni Cipar.

² SOS predškola i jaslice otvoreni su pod nazivom SOS Dječje selo koje je preuzelo brigu o djeci i obrazovanje djece kojoj je potrebna zaštita.

- 3) Koja je razina brige o sebi među djecom koja pohađaju SOS vrtić prema Montessori metodi?
- 4) U kojoj su mjeri razvijene vještine rješavanja problema među djecom koja pohađaju SOS vrtić prema Montessori metodi?
- 5) U kojoj su mjeri razvijene socijalne vještine djece koja pohađaju SOS vrtić prema Montessori metodi?

Istraživanje se temeljilo na metodama promatranja i intervjuu. Pitanja postavljena ispitanicima obuhvaćala su njihovo viđenje, osjećaje, uvjerenja, namjere i iskustva o predmetu istraživanja te su bila postavljana na isti način i istim redoslijedom svim ispitanicima. Rezultati su obrađeni pomoću metode analize sadržaja i prikazani su postotci i frekvencije koji su dobiveni pomoću deskriptivne statistike. Istraživanje je provedeno u razdoblju od mjeseca rujna do studenog, 2012./2013. pedagoške godine.

Analiza odgovora na prvo pitanje „U kojoj mjeri obitelji sudjeluju u radu SOS vrtića prema Montessori metodi?“ pokazala je da 66,7 % roditelja pokazuje prosječnu zainteresiranost za sudjelovanje u odgojnom procesu, a 33,3 % roditelja pokazuje zadovoljavajuću zainteresiranost za sudjelovanje. Na pitanje o povratnim informacijama koje roditelji dobivaju od odgojitelja, čak 90 % roditelja izjavilo je da odgojitelji daju verbalne i pismene informacije o edukaciji djece svakoga dana, a 10 % roditelja izjavilo je da odgojitelji ne daju niti verbalne niti usmene informacije na dnevnoj bazi.

U odgovoru na drugo pitanje vezano uz kreativnost djece koja se educiraju prema Montessori metodi u SOS vrtiću, 66,7 % odgojitelja slaže se da je razina kreativnosti djece visoka, a 33,3 % odgojitelja smatra da je kreativnost prosječna. Odgovori roditelja ne poklapaju se s odgovorima odgojitelja na ovo pitanje. Naime, samo 20 % roditelja smatra da je razina kreativnosti njihove djece visoka, 40 % roditelja smatra da je prosječna, dok 40 % roditelja smatra da je razina kreativnosti niska. Može se stoga zaključiti da djeca koja pohađaju SOS vrtić prema Montessori metodi, imaju zadovoljavajuću razinu kreativnosti.

Analiza odgovora na treće pitanje („Koja je razina brige o sebi među djecom koja pohađaju SOS vrtić prema Montessori metodi?“) pokazuje da 44,4 % odgojitelja smatra da je razina brige o sebi kod djece visoka, 33,3 % smatra da je prosječna, a 22,2 % smatra da je niska. U usporedbi s odgovorima odgojitelja, 50 % roditelja smatra da je razina brige o sebi kod djece visoka, 40 % roditelja smatra da je prosječna, a 10 % roditelja da je niska. Özerem i Kavaz (2013) zaključuju da je za značajan broj djece utvrđena zadovoljavajuća razina brige o sebi.

Odgovori na pitanje o vještini rješavanja problema među djecom koja pohađaju SOS vrtić prema Montessori metodi pokazuju da 44 % odgojitelja smatra da je razvijenost ove vještina kod djece visoka, dok ih 56 % smatra da je prosječna. Odgovori koje su na ovo pitanje dali roditelji ponešto se razlikuju. Naime, 20 % roditelja smatra da je razina rješavanja problema kod djece visoka, 70 % smatra da je prosječna, a 10 % da je niska. Razlog značajnije razlike između stavova odgojitelja i roditelja može proizlaziti iz činjenice da djeca reagiraju različito kada su u skupini s drugom djecom i kada su kod kuće s roditeljima.

Peto pitanje odnosilo se na razvijenost socijalnih vještina djece koja pohađaju SOS dječji vrtić prema Montessori metodi. Analiza odgovora pokazuje da 88,9 % odgojitelja smatra da su socijalne vještine djece visoke, dok svega 11,1 % odgojitelja smatra da su dječje socijalne vještine prosječne. Analiza odgovora koje su dali roditelji pokazuje da 60 % roditelja smatra da su socijalne vještine djece visoke, 30 % smatra da su prosječne, a 10 % da su niske. Özerem i Kavaz (2013) zaključuju da djeca imaju visoke socijalne vještine i smatraju da razlike u mišljenjima odgojitelja i roditelja možda proizlaze iz činjenice da djeca pokazuju bolje socijalne vještine kada se nalaze u grupi s drugom djecom, nego kada su sami s roditeljima.

U posljednjem poglavlju članka autori navode četiri prijedloga za poboljšanje rada s djecom. U prvom prijedlogu navode da se novi kurikularni programi na temelju Montessori metode mogu pripremiti i za druge odgojno-obrazovne ustanove u Sjevernom Cipru. Autori preporučuju zajedničku podršku institucijama poput SOS dječjih vrtića koji koriste ovaj pristup na visokim razinama. Sljedeći prijedlog autora odnosi se na organiziranje seminara za osposobljavanje odgojitelja za rad prema Montessori metodi. Posljednji je prijedlog autora ovoga članka da je potrebno evaluirati učinke Montessori metode i na druga polja dječjega razvoja.

4.1.2. The Behavioral Effects of Montessori Pedagogy on Children's Psychological Development and School Learning – Edouard Gentaz, Sylvie Richard

Ovaj članak prikazuje tri istraživanja u kojima je opisan utjecaj Montessori pedagogije na psihološki razvoj djece. U nastavku će biti prikazana dva istraživanja, dok će treće biti detaljno opisano u poglavlju 4.4.

Rezultati prvog istraživanja objavljeni su 2006. godine, a provele su ga Lillard i Else-Quest. Autorice su evaluirale učinke Montessori pedagogije na djecu nakon vrtića te ponovno nakon

osnovne škole. Analiza je bila usmjerena na djecu vrtićke dobi. Lillard i Else-Quest (2006) testirale su dvije grupe djece u starosti od 5 godina, 30 djece u grupi koja primjenjuje Montessori pedagogiju i 25 djece u kontrolnoj grupi koja je educirana prema tradicionalnom pristupu, te dvije grupe dvanaestogodišnjaka, također educirane prema Montessori i tradicionalnom pristupu. Djeci su procijenjene kognitivne, akademske i socijalne vještine, a rezultati dviju grupa su uspoređeni. Petogodišnjaci koji su pohađali Montessori program postigli su bolje rezultate na testu kognitivne fleksibilnosti, no na testu inhibicije i testovima rasuđivanja obje grupe imale su podjednake rezultate. Djeca u Montessori grupi postigla su bolje rezultate na testovima akademskih vještina u rješavanju matematičkih problema, čitanja, i fonologije, dok je razvoj vokabulara bio podjednak u obje grupe. Djeca u Montessori grupi imala su i bolje rezultate na testovima socijalnih spoznajnih vještina.

Rezultati trećeg istraživanja objavljeni su 2021. godine, a proveli su ga Courtier, Gardes, Van der Henst, Noveck, Croset, Epinat-Duclos, Léone i Prado. Ispitali su jezične, matematičke, izvršne i socijalne vještine djece u javnom dječjem vrtiću koji se nalazi u Francuskoj, u području s nepovoljnim socio-ekonomskim statusom. Djeca (N=131) su bila nasumično raspodijeljena u grupe koje primjenjuju Montessori metodu (n=53) i one u kojima se primjenjuje tradicionalna metoda (n= 78). Analiziran je napredak djece kroz tri godine pohađanja vrtića te uspoređena postignuća djece u dobi od pet i šest godina. Testovi koji su upotrijebljeni isti su kao i u prethodnim istraživanjima, a uključivali su: provjeru usmenog izražavanja i fonološke svjesnosti, test pragmatičnih vještina čitanja, provjeru matematičkih znanja i vještina, provjeru vještina rješavanja problema i digitalnih vještina, testove za provjeru samoregulacije, kratkoročnog pamćenja i vizualno-prostorne radne memorije, labirint test, test za provjeru sposobnosti rješavanja društvenih problema, 'teorija uma', 'dodjela resursa trećoj strani', test 'igre diktatora' i test pomoću kojega su istraživači dobili uvid u dječje osjećaje u vezi sa školom. Prema rezultatima testova, nije bilo razlike između Montessori i tradicionalnih grupa u postignućima na kraju godine. S obzirom na kurikularne smjernice vezane uz opismenjavanje, u obje vrste dječjih vrtića (Montessori državnim vrtićima i državnim vrtićima s tradicionalnim pristupom) korištene su vježbe za razvoj fonološke svjesnosti kod djece, prepoznavanje slova, poznavanje veze između znaka i glasa te razumijevanje abecednog načela što je vrlo bitno za razvoj predčitalačkih sposobnosti. Navedene vježbe temeljene su na sadržaju službenih nastavnih sredstava u Francuskoj. Identificiranje slova u Montessori vrtićima temeljilo se na vizualnom i taktilnom istraživanju, a u dječjim vrtićima s tradicionalnim pristupom temeljio se samo na vizualnom istraživanju.

Rezultati su pokazali da je bolje rezultate na testu čitanja na francuskom jeziku postigla eksperimentalna (Montessori) grupa.

Gentaz i Richard (2022) zaključuju da se, unatoč nedosljednostima u prikazanim rezultatima istraživanja, može naglasiti da mnoge značajke Montessori pedagogije pozitivno utječu na psihološki razvoj i akademski uspjeh djece. Međutim, potrebno je uzeti u obzir i dodatne čimbenike kao što je primjerice uloga roditelja koja je također vrlo bitna u dječjem psihološkom, ali i ukupnom razvoju.

4.1.3. The Application of Montessori Method in Learning Mathematics: An Experimental Research - Qais Faryadi

U ovom je članku opisano istraživanje čiji je cilj bio ispitati pomaže li Montessori metoda u poboljšanju matematičkih sposobnosti kod djece, u razvijanju njihova kritičkog razmišljanja i sposobnosti rješavanja problema, te razvijanju discipline i odgovornosti. U istraživanju, u kojemu je sudjelovalo 180 djece iz dječjeg vrtića u Bandar Seri Damansara, u Maleziji, korištene su kvalitativne i kvantitativne metode. Istraživački instrumenti i metode bili su testovi, upitnici, intervjui te metoda promatranja. Djeca su bila podijeljena u kontrolnu i eksperimentalnu grupu.

Podaci su prikupljeni tijekom inicijalnog testiranja matematičkih znanja kako bi se dobio uvid u početno znanje djece, a nakon četiri mjeseca, provedeno je završno ispitivanje da bi se utvrdio napredak djece. Istraživač je tijekom istraživanja promatrao zadovoljstvo djece i njihovu motivaciju za vrijeme boravka u grupi.

Autor je postavio tri hipoteze koje je provjeravao istraživanjem:

- 1) Djeca koja pohađaju grupu u kojoj je implementirana Montessori metoda poboljšat će vještine rješavanja problema i vještine kritičkog razmišljanja.
- 2) Djeca koja pohađaju grupu u kojoj je implementirana Montessori metoda poboljšat će svoje matematičke vještine.
- 3) Montessori metoda pomaže djeci da postanu odgovorni članovi grupe.

U obje su grupe (kontrolnoj i eksperimentalnoj) u inicijalnom testiranju djeca rješavala zadatke zbrajanja, kritičkog razmišljanja i problemske zadatke. Svrha inicijalnog ispita bila je utvrditi

osnovno matematičko znanje djece. Kontrolna grupa pohađala je tradicionalnu metodu poučavanja u periodu od četiri mjeseca. Prolaznost na inicijalnom ispitivanju bila je 29,6 %, dok je zadatke neuspješno riješilo 72,4 % djece. Nakon četiri mjeseca provedeno je završno ispitivanje koje je sadržavalo problemske zadatke i zadatke kritičkog razmišljanja, a disciplina djece tijekom četiri mjeseca također je bila zabilježena. Prolaznost na završnom ispitivanju bila je 66,7 %, a zadatke je neuspješno riješilo 33,4 % djece.

Prolaznost na inicijalnom ispitu u eksperimentalnoj grupi bila je 33,6 %, dok je zadatke neuspješno riješilo 64,9 % djece. Djeca su četiri mjeseca pohađala dječji vrtić prema Montessori metodi pri čemu je njihova disciplina tijekom boravka u grupi zabilježena. Rezultati prolaznosti na završnom ispitivanju su 79,7 %, a zadatke je neuspješno riješilo 20,5 % djece.

Faryadi (2017) zaključuje da je prva hipoteza o utjecaju Montessori metode na vještine mišljenja i učenja kod djece potvrđena, odnosno da Montessori metoda pomaže djeci u poboljšanju vještina kritičkog razmišljanja te pomaže u stjecanju vještina potrebnih za postizanje akademskog uspjeha u matematici. Druga hipoteza vezana uz utjecaj Montessori metode na razvoj vještina za rješavanje problema također je potvrđena jer su djeca koja su pohađala dječji vrtić prema Montessori metodi poboljšala vještine rješavanja problema. Naime, Faryadi (2017) napominje da je tomu tako jer se Montessori metoda bazira na učenju kao prirodnom, spontanom procesu u kojemu pojedinac stječe znanja tako što samostalno rješava određene zadatke. Treća hipoteza o utjecaju Montessori metode na razvoj odgovornosti i discipline kod djeteta također je potvrđena. U Montessori vrtićima odgojitelji daju djeci jasne upute te svatko zna svoju ulogu, stoga djeca razvijaju kompetenciju i osjećaj odgovornosti (Faryadi, 2017).

Autor zaključuje da Montessori metoda omogućuje djeci da uče na poseban i spontan način, što pozitivno utječe na njihov razvoj. Unatoč tomu, autor naglašava da Montessori metoda još mora napredovati kako bi pružila djeci skladnije uvjete učenja jer ukoliko djeca uče bez odgovarajućeg nadzora duže vrijeme mogu biti izložena opasnostima koje se nalaze u okružju.

4.1.4. Montessori Preschool Elevates and Equalizes Child Outcomes: A Longitudinal Study – Angeline S. Lillard, Megan J. Heise, Eve M. Richey, Xin Tong, Alyssa Hart, Paige M. Bray

U članku je opisano longitudinalno istraživanje u kojemu je sudjelovalo 141 dijete: dio djece pohađali su Montessori vrtić (n=70), a kontrolnu skupinu činila su djeca koja su pohađala različite tradicionalne dječje vrtiće (n=71), od kojih je 30 javnih vrtića i 41 privatni. Djeca su testirana četiri puta u tri godine - jednom na početku i jednom na kraju svake od tri pedagoške godine; prvo je testiranje provedeno kada su djeca bila u dobi od tri godine a posljednje nakon navršene šeste godine. Cilj istraživanja bio je ispitati može li Montessori metoda pomoći djeci koja odrastaju u nepovoljnom socio-ekonomskom okružju da u većoj mjeri poboljšaju svoje akademske i socijalne vještine. Sva su djeca rješavala iste testove u isto vrijeme.

Akademska sposobnost djece ispitana je Woodcock-Johnson IIIIR testom postignuća. Test se sastojao od prepoznavanja slova i riječi i ispitivanja matematičkih sposobnosti.

Sljedeći je test „Teorija uma“, u kojemu su u jednom od zadataka ispitivači, pred djecom, sakrili neki predmet u ladicu u kući za lutke, a zatim su djeci pokazali lutku te rekli da lutka nije vidjela što je unutar ladice. Ispitivači su pitali djecu je li lutka vidjela što se nalazi u ladici i zna li što se u njoj nalazi. Ista djeca su rješavala ovaj test još tri puta, no svake godine su se mijenjale lutke i njihova imena kao i lutkina kuća i predmet koji su sakrivali u ladicu.

Treći test bio je „Rješavanje društvenih problema“, a sastojao se od priče u kojoj je djeci bilo predstavljeno dvoje njihovih vršnjaka. Jedno je dijete dugo vremena koristilo neki predmet ili igračku koje drugo dijete želi. Pitanje koje su ispitivači postavljali djeci je što drugo dijete može reći ili učiniti da bi dobilo taj predmet koji želi i što bi oni na njegovom mjestu rekli ili učinili. Dječji su odgovori kategorizirani prema principu poštenja i pravde za obje strane.

„Izvršna funkcija“ naziv je sljedećeg testa koji se sastojao od dva zadatka. U prvom zadatku djeca su trebala dotaknuti glavu i stopala. Igrali su igru suprotnosti, stoga je zadatak bio dotaknuti dio tijela suprotan onome što je ispitivač imenovao. Ispitivač je 10 puta davao upute, a svaki put dijete je moglo skupiti od 0 do 2 boda. Dijete je dobilo 0 bodova ukoliko je uputu pratilo doslovno (znači, ako nije dotaklo suprotni dio tijela već onaj koji je ispitivač imenovao), 1 bod ukoliko je prvo dotaklo krivi dio tijela, a kasnije se ispravilo i 2 boda ukoliko je točno riješilo zadatak. Ukoliko je dijete sakupilo 10 bodova u prvom krugu igre, u sljedećem krugu zadatak je bio isti, ali umjesto glave i stopala trebalo je dotaknuti koljena i ramena. U drugom zadatku djeci su bile ponuđene mreže veličine 4 x 4 u čijim poljima su bile ispisane razne linije

u prvom i trećem redu. Prva figura bila je vertikalna linija. Djeci u dobi od tri i četiri godine, ispitivač je demonstrirao kako u polje ispod kopirati vertikalnu liniju, a zatim je pokazao na drugo polje s drugom linijom i rekao djetetu da precrta istu u drugo polje. Starijoj djeci samo je pokazao na liniju te na prazno polje i rekao djetetu da precrta istu u prazno polje. Radnja se ponavljala sve dok dijete nije pogriješilo u precrtavanju tri linije uzastopno.

Sljedećim testom provjeravana je orijentacija, a sastojao se od dva dijela. U prvom dijelu zadatka dijete je dobilo prilično laganu slagalicu za svoju dob, a ponuđena mu je slika koja pokazuje kako slagalica treba izgledati kada se spoji. Dok je dijete slagalo slagalicu, ispitivač je okrenuo sliku na drugu stranu pa je dijete slagalo prema sjećanju. Dijete je imalo dvije minute vremena da složi slagalicu. Kada su prošle dvije minute, djetetu je bila ponuđena druga, teža slagalica. Opet mu je pokazana slika kako slagalica treba izgledati kada se složi i zatim je slika bila okrenuta na drugu stranu. U dijelovima slagalice koji su bili ponuđeni djetetu nalazilo se nekoliko dijelova druge, slične slagalice zbog čega je slagalicu bilo nemoguće složiti. Dijete je opet imalo dvije minute za spojiti slagalicu. Zatim su rješavali još neke zadatke. Na kraju je ispitivač izvadio obje slagalice i pitao dijete želi li opet slagati slagalice, koju od ponuđene dvije želi slagati i zašto.

Sljedeći test bio je „Uživanje u školi/dječjem vrtiću³: upitnik o preferencijama“. Upitnik se sastojao od pitanja kojima su ispitivači željeli ispitati koliko su djeca zadovoljna zadacima (škola/vrtić i čitanje) i aktivnostima kojima se bave u slobodno vrijeme (mediji i igra). Djeca su svoje odgovore davala na način da su pokazala na tužno, neutralno ili sretno lice.

Zadnji je bio test kreativnosti. Ispitivač je djetetu pokazao sliku s nekim predmetom i tražio dijete da nabroji što više načina na koje se može igrati s predmetom i što sve može napraviti s istim predmetom. Ako se u deset sekundi dijete nije moglo sjetiti niti jednog odgovora, ispitivač bi mu ponudio jedan odgovor, a dijete bi nastavilo. Dječji su odgovori snimani jednu minutu. Kada dijete nije više imalo ideja, ispitivač mu je pokazao sliku drugog predmeta i postupak je ponovljen. Dječji odgovori bili su označeni kao standardni ili nestandardni. Ukoliko je dijete imenovalo standardnu uporabu nekog predmeta to je standardni odgovor, a ukoliko je dijete izmislilo neku drugu namjenu predmetu, namjenu za koju se taj predmet inače ne koristi, tada je to označeno kao nestandardni odgovor.

Rezultati inicijalnog testa nisu pokazali razlike među grupama. Međutim, rezultati testova kojima su prikupljeni podatci o akademskim sposobnostima djece pokazali su da djeca koja

---

³ U izvornom se tekstu koristi izraz *school*, no ovdje je važno naglasiti da se radi o djeci u dobi od tri do pet godina.

pohađaju dječji vrtić u kojemu je implementirana Montessori metoda postižu izvrsne rezultate. Lillard i sur. (2017) navode kako je mogući razlog tomu uporaba Montessori metoda i materijala koji su vrlo zanimljivi i logični te omogućuju djeci da uče na nov i zanimljiv način.

Rezultati testova „Teorija uma“ i „Rješavanje društvenih problema“ također su pokazali da djeca koja pohađaju dječji vrtić u kojemu je implementirana Montessori metoda postižu bolje rezultate. Autori sugeriraju kako je moguće objašnjenje u činjenici da djeca pohađaju mješovite dobne grupe. Navedeno potvrđuje i ranije istraživanje (Wang i Su, 2009 prema Lillard i sur., 2017) u kojemu su na testu „Teorija uma“, djeca iz mješovite grupe postigla bolje rezultate od djece iz grupe koju su pohađala djeca iste dobi. Kako autori navode, u Montessori skupinama može češće doći do konflikata nego u klasičnim grupama jer u Montessori prostorima od svake vrste materijala postoji samo jedan primjerak što potencijalno stvara izazove koji uzrokuju brži napredak djece u tom polju.

Rezultati testa „Izvršna funkcija“ pokazali su da djeca iz Montessori skupine postižu bolje rezultate. Na sljedećem testu, u kojemu je testirana orijentacija, u prva dva testiranja nije bilo razlike između djece iz Montessori i klasične grupe, ali kasnije su djeca iz Montessori grupe bila bolja. Odgovori djece vezani uz njihov odabir uglavnom su bili isti. Djeca koja su odabrala lakše slagalice odgovarala su: „Zato jer je lakše.“, a djeca koja su odabrala težu slagalicu odgovarala su: „Zato što mislim da ja to mogu riješiti.“

U testu gdje su djeca ispitivana koliko uživaju tijekom učenja, djeca iz Montessori grupe pokazala su veće zadovoljstvo zbog sudjelovanja u aktivnostima vezanima uz učenje, a u testu kreativnosti obje grupe postigle su slične rezultate.

Istraživanje je ponovno potvrdilo prednosti Montessori vrtića, čak i u afektivnom aspektu - djeca koja su pohađala Montessori vrtić pokazala su veće zadovoljstvo tijekom učenja u usporedbi s djecom koja su pohađala tradicionalne programe.

4.2. Okružje Montessori vrtića

U ovom poglavlju slijedi prikaz dvaju članaka. Prvi članak opisuje na koji način, prema Montessori principima, treba biti organiziran prostor Montessori dječjeg vrtića kako bi se djeci osigurali adekvatni razvojni uvjeti. Drugi članak opisuje koncept prirode u Montessori dječjim vrtićima.

4.2.1. On the Pedagogical Theory of Maria Montessori – Mari Tubaki, Takeshi Matsuishi

Autori članka naglašavaju da se Montessori zalagala za uređenje prostora koji omogućava djeci samostalno učenje te im pruža različite opcije između kojih dijete može odabrati one koje ga zanimaju i koje su mu potrebne za njegov napredak. Prostor mora biti uređen na način da djeci pruža slobodu, a u isto vrijeme odgojiteljima omogućuje praćenje situacije. U djetetovom razvoju, njegova okolina; prostor i ljudi imaju veliku ulogu. Dijete bolje uči u okolini u kojoj može samostalno djelovati i odlučivati o aktivnostima koje mu donose brojne prednosti u određenom razdoblju razvoja u kojemu se nalaze. Aktivnosti ponuđene djeci ovise o odraslima, stoga oni moraju temeljito proučiti i razumjeti svaki stupanj djetetova razvoja kako bi materijali koje ponude djeci mogli ispuniti potrebe dječjeg razvoja i omogućiti stjecanje potrebnog znanja. Okružje mora biti organizirano tako da svako dijete može pronaći nešto što ga zanima i što odgovara njegovim potrebama kako bi dobilo priliku za razvijanje svojih mogućnosti na svoj način. Prekomjerno uplitanje u dječje aktivnosti i potreba za pomaganjem djeci ometa dječji razvoj te čini više štete nego što pomaže. Djecu treba pustiti da samostalno djeluju, uče i istražuju svoju okolinu uz točno određene restrikcije i uz nadzor odraslih, a intervenirati treba u situacijama koje mogu dovesti dijete u opasnost i u kojima odgojitelj procjeni da je potrebna intervencija. Autori navode kako je primarni cilj osiguravanje prostora koji djecu uči samostalnosti i pruža im mogućnosti za samostalno otkrivanje sebe, svojih potencijala i mogućnosti individualnim tempom. Djecu ne treba uspoređivati međusobno jer razvoj nije natjecanje, već individualni put pojedinca ka upoznavanju sebe i svojih mogućnosti, a svako dijete ima nagon ka učenju i spoznavanju svijeta oko sebe na svoj način i svojim tempom.

Djeca osjećaju zadovoljstvo kada im je omogućeno da samostalno obavljaju određene zadatke i aktivnosti i to im pruža osjećaj samopouzdanja. Stoga prostor mora biti opremljen namještajem i priborom koji je primjeren dječjoj veličini kako bi se njima mogli koristiti samostalno. Montessori poučava da djeci treba ponuditi materijale koje mogu primiti i nositi.

Djeca će sama, bez poticanja, primati materijale u ruke i nositi ih, a treba im ponuditi i sitne predmete koje će hvatati pincetom, kao i ostale poticaje za razvoj fine motorike.

Tubaki i Matsuishi (2008) navode da je Montessori uvela poseban aspekt odgoja i obrazovanja koji se ne može pronaći niti u jednoj drugoj metodi odgoja i obrazovanja. On obuhvaća vježbanje pristojnog ophođenja tijekom govorenja, zijevanja, kašljanja i kihanja. Zagovarala je uključivanje djece u obavljanje jednostavnih kućanskih poslova kao što je čišćenje cipela, pospremanje, kuhanje, šivanje i slično. Iako je djetetu dodijeljena naizgled mala i beznačajna uloga u izvršenju nekog zadatka, pod uvjetom da je dijete u mogućnosti izvršiti zadatak, ono će se osjećati ispunjeno jer je sudjelovalo u zajedničkom radu i osjećat će da ima svoju poziciju i zadatak u zajednici u kojoj se nalazi.

Autori navode kako je Montessori vjerovala da dijete kroz osjetila razvija intelektualne sposobnosti i formira svoju osobnost. Mozak se aktivira kada su osjetila stimulirana, stoga je naglasak često na materijalima kojima se djeca koriste. Kako bi se stimulirala osjetila kod djece Montessori je osmislila metode koje pomažu djeci u razlikovanju svih pet osjetila. Osim toga, osmislila je i igru kako bi se djeci pomoglo da se fokusiraju na taktilna i slušna osjetila te na osjetila okusa i mirisa. U igri dijete stavi povez na oči te prima rukama različite predmete i taktilnim osjetom proučava teksturu predmeta, sluša različite zvukove što mu omogućuje da se fokusira na osjetilo sluha ili isprobava različite mirise i okuse. U svrhu stimulacije vizualnog osjetila kod djece, potiče se proučavanje promjena u obliku, dužini i boji na temelju matematičkih pravila, određivanje položaja i veličina u prostoru, rangiranje i podudaranje predmeta prema boji, dužini, širini i slično. Aktivnosti za razvoj osjetila potiču razvoj inteligencije. Jedan od najpopularnijih edukacijskih materijala Marije Montessori su cilindrični blokovi koji se sastoje od deset blokova različitih promjera i visina koje djeca uspoređuju i analiziraju. Autori navode kako je ovu metodu kritizirao Marksistički psiholog Henry Wallon jer je smatrao da se na ovaj način sažimaju dječja osjetila u jedno apstraktno postojanje te da se ignorira važnost dječje osjetljivosti u njezinom prirodnom stanju.

Montessori je dodala elemente preciznosti u metodu za razvoj osjetila te ju je dalje razvila u metodu aritmetičke edukacije kojom se djecu poučava koncept količine. Kako bi djeca vizualizirala brojeve do tisuću, koristila su perle i iverje. Cilj ove metode bio je pomoći djeci u vizualnom razumijevanju količine te fizičkom percipiranju matematičkih procesa.

Na zahtjev roditelja, Montessori je započela i jezičnu edukaciju djece, a naglasak je stavila na materijale koji razvijaju vještinu pisanja. Materijali za učenje jezika nisu bili toliko razvijeni,

stoga su pomoću materijala djeca samo mogla naučiti pisati slova abecede. Za razvoj govora nisu postojale određene metode, već su se djeca učila kulturi pozdravljanja, kako zatražiti nekoga da nešto napravi, kako izraziti zahvalnost te kako slušati drugu osobu.

Prema Tubaki i Matsuishi (2008), djeca s teškoćama bila su tretirana kao objekti medicinske znanosti, a Maria Montessori vjerovala je da se svatko može promijeniti kroz edukaciju te je podučavala i djecu s teškoćama. Treba napomenuti da je Montessori radila samo s djecom čiji IQ je bio od 75 do 90 jer je to bila njezina definicija djece s teškoćama te s djecom čiji roditelji nisu mogli priuštiti obrazovanje radi siromaštva. Autori navode da se u Japanu danas koriste materijali za razvoj osjetila samo u radu s djecom koja imaju oštećenja vida. Autori smatraju da je Montessori materijale potrebno je nadograditi kako bi se mogli koristiti danas.

Organizacija prostora Montessori vrtića nudi djeci brojne opcije te im omogućuje samostalan izbor materijala i aktivnosti bez prekomjernog uplitanja odgojitelja. Djeca imaju slobodu no i jasne granice kojih se moraju pridržavati. Primarni cilj ovakve organizacije prostora je razvoj samostalnosti kod djece te samostalno otkrivanje vlastitih potencijala. Montessori je osmislila razne korisne metode koje se i danas mogu koristiti ukoliko ih se unaprijedi, no autori smatraju da se nije dovoljno posvetila jezičnoj edukaciji.

4.2.2. The Pedagogy of Nature according to Maria Montessori - Fabrizio Bertolino, Manuela Filippa

Autori podsjećaju da Montessori naglašava važnost boravka djece u prirodi te tvrdi kako djeca, umjesto da uče o prirodi, trebaju živjeti u harmoniji s njom. Urbani način života nametnuo nam je ograničenja koja smo prihvatili i koja prenosimo na djecu. Montessori smatra da dječji susreti s prirodom ne trebaju biti ograničeni samo na dvorište dječjeg vrtića te da različiti aspekti prirode čine djecu snažnijima. Ljudi se danas boje gotovo svih vremenskih prilika - vjetra, kiše, sunca te se oklijeva tijekom izvođenja djece van u slučaju navedenih vremenskih prilika. Montessori tvrdi kako odgojitelj treba dozvoliti djeci da spontano istražuju prirodu, a za to vrijeme pomno pratiti djecu pazeći na njihovu sigurnost. Djecu treba pustiti da proučavaju svaki aspekt prirode pa bilo to i uginula životinja uz pomni nadzor odgojitelja. Djeca moraju proučavati svoju okolinu te uvidjeti stvarnost jer na taj način uče o svijetu oko sebe.

Međutim, ideja o životu u Prirodi je najnovija stečevina u obrazovanju. Doista, dijete treba živjeti prirodno, a ne samo poznavati Prirodu. Najvažnija činjenica uistinu je

oslobađanje djeteta, ako je moguće, od okova koji ga izoliraju u umjetnom životu stvorenom životom u gradovima. (Montessori, 1950a/2000, str. 304 prema Bertolino i Filippa, 2021).

Prema Bertolino i Filippa (2021), Montessori navodi sljedećih sedam koncepata prirode koji se tiču dječje interakcije s prirodom:

1) Priroda djeteta

Montessori smatra kako je izuzetno važno da se dijete može spontano i instinktivno izražavati. To znači da se dijete treba osjećati slobodno izraziti svoj karakter i postupati prema svojoj prirodi. Djeca po prirodi imaju urođene spontane radnje koje vode do djetetovog razvoja. Stoga smatra da se djeci treba ponuditi više radnji na izbor kako bi mogla ispuniti svoje prirodne potrebe. Također navodi da ukoliko se želi proučavati dijete, mora mu se omogućiti da slobodno i samostalno djeluje. Jedan od argumenata kojim Montessori potvrđuje svoju teoriju je da djeca prirodno rastu te da prirodno ulaze u različite faze osjetljivosti koje ih motiviraju na stjecanje različitih znanja. Ukoliko djeca odrastaju izvan kontakta s prirodom te ukoliko, tijekom odgoja i obrazovanja djece, priroda djeteta nije poštovana, dječji će razvoj biti nepotpun.

2) Život u prirodi: svježi zrak, sunce i vjetar

Prema Montessori, ključ prirodnog i kvalitetnog življenja je sloboda i boravak na svježem zraku, izloženost suncu, vjetru i kiši. Djeca trebaju biti povezana s prirodom i na taj način učiti. Montessori savjetuje da umjesto da se djetetu ponudi pijesak u staklenci, treba ga odvesti na pješčanu plažu kako bi dijete osjetilo pijesak pod nogama, kako bi moglo naučiti gdje se pijesak nalazi i uvrstiti ga u svoj koncept poimanja prirode. Odrasli strahuju za dječju sigurnost jer se djeca puno kreću, imaju veliku želju za istraživanjem; sve moraju opipati bez obzira je li čisto, prljavo ili mokro. Međutim, Montessori naglašava važnost pružanja slobode djeci da se kreću i istražuju prirodu jer tako uče i razvijaju svoja osjetila, ali i otpornost.

3) U cvijetnjaku, povrtnjaku ili polju: kultivirana priroda

Ako želimo da djeca nauče poštovati i cijeliti prirodu, vrlo je važno uključiti ih u rad u prirodi te u brigu o životinjama. Također, ove aktivnosti omogućuju razvoj dječjih tjelesnih vještina, njihov moralni razvoj, a i potiču razvoj njihove moći zapažanja. Djeca vole proučavati cvijeće, a njihovu potrebu za praktičnim radom ispunjava sadnja cvijeća te rad u povrtnjaku. Montessori preporučuje da dječji vrtići imaju svoje vrtove o kojima se djeca i odgojitelji zajedno brinu. Djeca kroz ovu aktivnost razvijaju odgovornost, uče o važnosti i vrijednosti rada i obaveza, ali i upoznaju ljepotu zajedničkog rada i zajedničkog zadovoljstva kada njihov rad rezultira konkretnim plodovima. Montessori napominje kako se u obzir mora uzeti površina vrta u kojem će djeca raditi s odgojiteljima. Vrt ne smije biti prevelik jer je dječjem umu teško pojmiti toliku površinu koja sadrži previše elemenata nepoznatih djeci, a ukoliko je površina premala, neće ispuniti djetetove potrebe. Stoga je važno da pribor kojim se djeca koriste, a i površina na kojoj djeca djeluju budu veličinom proporcionalni djeci i njihovim mogućnostima. Ove aktivnosti potaknut će djecu da budu svjesnija svojih postupaka te će iz ovoga naučiti da rezultati ne dolaze istoga trena, već da treba ustrajati i biti strpljiv, i tada će doći do rezultata.

4) Priroda kao idealan kontekst koji pruža osjetilna iskustva

Priroda pruža djeci bogato osjetilno iskustvo kao i slobodu kretanja, što pozitivno utječe na razvoj motoričkih sposobnosti. Montessori navodi da razvoj njuha ne podrazumijeva učenje razlikovanja različitih mirisa, već mu je cilj da dijete nauči proučavati svoju okolinu osjetilom njuha. Priroda nudi beskrajnu raznolikost mirisa, zvukova, tekstura i vizualnih podražaja. Koliko god kvalitetan prostor dječjeg vrtića bio i pružao djeci različite mogućnosti za razvoj njihovog znanja i ostalih sposobnosti, on sam po sebi nije dovoljan. Djeca se moraju povezati s prirodom jer ona nudi prilike za iskustva i osjete koje zatvoreni prostor ne može ponuditi. U prirodi je moguće pronaći puno više raznolikosti koje djeca uočavaju i proučavaju što rezultira spoznajom da niti jedno živo biće nije identično drugome, čak i ako su iste vrste. Svaka životinja neke vrste je naizgled ista, no ipak je po nečemu jedinstvena, a isto vrijedi i za biljke. Također, i neživi predmeti poput kamenja, pahuljica itd. su iste no opet različite jer ne postoje dvije iste pahuljice. Ove se pojave mogu povezati s ljudima – djecu se može navesti da usporede navedeno s ljudima, odnosno da zamijete kako je slično i s ljudima - svi smo isti, a opet, svatko je različit i jedinstven. Montessori je došla do zaključka da proučavanje prirode doprinosi

razvoju estetskog razmišljanja, što pozitivno utječe na razvoj dječje mašte i njihovo umjetničko izražavanje.

5) Botanika, ekologija, etologija i znanost

Prema Montessori, dijete ima tendenciju pristupanja prirodi na znanstveni način. Dijete je potpuno predano proučavanju prirode, ono izvodi zaključke, proučava i istražuje te potvrđuje točnost svojih zaključaka i tako usvaja nova i nadopunjuje postojeća znanja te povezuje nova i stara znanja.

Montessori navodi kako je važno poučavati odgojitelje da promatraju prirodu, ali napominje da ono ne može biti ograničeno samo na životinje i biljke jer je odgojiteljev glavni cilj biti upoznat s ljudskim bićima, a ponajviše djecom. Odgojitelji na djecu moraju prenijeti sposobnost promatranja živih bića iz pozitivne znanstvene perspektive.

6) Metafora prirode u zapisima Marije Montessori

Prva metafora je „Priroda kao metafora obrazovanja“. Kao što sjemenka treba kvalitetno okružje i dobrog farmera kako bi izrasla u biljku, tako i dijete treba kvalitetno okružje i dobre roditelje, odgojitelje i ostale ljude u svom okružju kako bi se razvilo u ispunjenu odraslu osobu. Montessori naglašava da priroda potiče i usmjerava razvoj djeteta te ga poziva na veću svijest o svijetu. Sljedeća metafora, „Pokret u prirodi, pokret ljudskih bića“, govori kako priroda također postaje metafora, a i model za učenje motoričkih sposobnosti. Kretanje je životinjama instinktivno, a ljudi uz ponavljanje i vježbu uče određene oblike kretanja. Kada dijete promatra životinje i krene oponašati njihovo kretanje, naučit će neke od osnovnih motoričkih radnji kao što su skakanje i trčanje. Posljednja metafora je „Djelovanje prirode kao metafora ljudskog društva: organizam“. Montessori je uzela prirodu kao metaforu za društvo i način na koji je organizirano. Kako svi organi u našem sustavu djeluju zajedno da bi održali ispravno funkcioniranje organizma, tako i pojedinci u društvu trebaju djelovati zajedno kako bi stvorili zajednicu koja ispravno funkcionira. Montessori navodi da razvoj živih organizama u skladu s prirodom nije samo učinkovit za razvoj društva već i za psihički razvoj djece.

7) Priroda i kozmičko obrazovanje

Kozmička svijest je svijest o činjenici da je sve u svemiru i na planetu Zemlji povezano i ima svoje jedinstveno mjesto u svemiru te da postoji velika sličnost među elementima koji čine prirodu, zakonitostima razvoja ljudske osobe i univerzalnih zakona prirode. Prema Montessori, dijete je dio prirode, a njegov je razvoj reguliran i vođen pravilima prirode.

Marija Montessori vjerovala je da su ljudi i priroda povezani i da dijete treba spontano učiti u prirodi te da se ne može govoriti o edukaciji bez promišljanja o dječjem odnosu s prirodom.

4.3. Uloga odgojitelja

Ovo poglavlje donosi prikaz dvaju članaka koji opisuju ulogu odgojitelja u Montessori vrtićima.

4.3.1. The Montessori Approach as a Model of Personalized Instruction – Maruša Mavrič

U analizi ovoga članka fokus je na ulozi odgojitelja iako se članak primarno bavi personaliziranim pristupom poučavanju. Mavrič (2020) naglašava kako je zadatak odgojitelja u Montessori vrtićima promatranje djece te pripremanje prostora koji odgovara dječjim razvojnim potrebama. Odgojitelj treba biti posrednik znanja i instruktor koji vodi djecu kroz proces izgradnje vlastitoga znanja. Djeci mora biti kvalitetan uzor i primjer, ponuditi im demonstraciju, poticati samostalnost i omogućiti samostalno učenje. Uz sve navedeno, odgojitelj treba uzeti u obzir činjenicu da je svako dijete posebno, da ne uči na isti način te da se razvija svojim tempom. Bitno je omogućiti svakom djetetu da djeluje na svoj individualan način, da poticaji odgovaraju razvojnom stupnju svakoga djeteta te da interesi svakoga djeteta budu zadovoljeni kao i sve njihove razvojne potrebe. „Odrasla osoba je sada dio dječjeg okružja; mora se prilagoditi djetetovim potrebama kako ne bi bio smetnja djeci te kako ne bi zamijenio sebe i dijete u aktivnostima koje su djetetu neophodne za rast i razvoj“ (Montessori, 2013, str. 106 prema Mavrič, 2020).

Autorica navodi da se Montessori zalagala za važnost sveobuhvatne dijagnoze djetetova procesa učenja. Dijagnoza obuhvaća ispitivanje razvojnog stupnja, karakteristike povezane s učenjem, fizički, psihički i sociološki razvoj. Kako bi došla do navedenih informacija o djetetu, Montessori se nije koristila anketama niti testovima, već samo promatranjem djece. Cilj joj je bio pomoći svakom djetetu da se razvija na najbolji mogući način zajedničkim kreiranjem procesa usvajanja znanja i razvoja. Ovaj način omogućava djeci da se osjećaju prihvaćenima, da osjećaju pripadnost grupi te razvija njihov osjećaj kompetencije tijekom sudjelovanja u procesu kreiranja njihovog vlastitog znanja. Odgojitelji također moraju poticati djecu na samorefleksiju koja im omogućava da bolje upoznaju sebe, da promišljaju o svojim postupcima, svom procesu učenja i stečenom znanju te im pomaže u daljnjem donošenju odluka te planiranju i unaprjeđivanju procesa svoga razvoja. Osim individualnog učenja, veliku važnost ima zajedničko učenje djece različitih dobi, stoga odgojitelji moraju poticati djecu na suradnju. Na ovaj način, djeca razvijaju socijalne vještine, uče djelovati u grupi, poštovati jedni druge, zajednički dolaziti do zaključaka i pomagati jedni drugima.

Odgojitelj mora pripremiti prostor koji će poticati samostalnost kod djece te mora promatrati djecu i pripremati poticaje na temelju dječjih interesa. Također mora kreirati proces učenja zajedno s djecom, poticati djecu na suradnju te poticati svako dijete na samorefleksiju.

4.3.2. Child misbehavior in an early childhood classroom: Montessori educators' views and practices - Elif Kural, Remziye Ceylan

U ovom članku opisano je istraživanje čiji je cilj bio odrediti načine na koje odgojitelji kontroliraju neprimjereno ponašanje djece u skupini u privatnim i javnim Montessori odgojno-obrazovnim ustanovama. Istraživanje je provedeno u Turskoj, a rezultati istraživanja objavljeni su 2022. godine. U istraživanju je sudjelovalo 13 odgojitelja koji rade u četiri različite odgojno-obrazovne institucije u kojima je implementirana Montessori metoda. Podaci su prikupljeni tijekom individualnih intervjua s odgojiteljima. Rezultati istraživanja predstavljeni su pomoću metoda deskriptivne analize. Kriteriji za sudjelovanje u istraživanju su da odgojitelj mora raditi u privatnoj ili javnoj odgojno-obrazovnoj ustanovi, mora imati završenu Montessori edukaciju za učitelje te mora imati odrađen jednogodišnji pripravnički staž. Istraživanje se sastojalo od dva intervjua. Oba su intervjua provedena „licem u lice“, a pitanja su sastavljena na temelju stručnog mišljenja trojice nastavnika, stručnjaka u ovom području. Sudionicima je tijekom prvog intervjua postavljeno pitanje otvorenoga tipa: „Koje metode koristite za smanjenje,

uklanjanje ili sprečavanje dječjeg neprimjerenog ponašanja?“ Drugi je intervju proveden da bi se utvrdilo kako odgojitelji povezuju svoje postupke u praksi s upravljanjem grupom djece. Pitanje postavljeno tijekom drugog intervju bilo je: „Što mislite o utjecaju prakse reguliranja ponašanja na upravljanje skupinom djece?“

Odgovori odgojitelja na pitanje tijekom prvog intervju grupirani su u 18 različitih postupaka za koje su nastavnici naveli da ih primjenjuju u radu s djecom:

- 1) Praćenje djeteta – ovo je metoda u kojoj odgojitelj zadržava dijete blizu sebe kako bi ga uvijek mogao promatrati.
- 2) Vođenje djeteta do stola mira – ukoliko dvoje djece ne može prekinuti svađu, odgojitelj ih odvodi do stola gdje sjedaju i razgovorom rješavaju problem.
- 3) Igra tišine – ukoliko su djeca preglasna odgojitelji koriste igru tišine kako bi ih smirili i potaknuli da koriste ton i jačinu glasa primjeren boravku u vrtićkoj skupini.
- 4) Čekanje da se dijete smiri udaljavanjem djeteta iz okruženja - odgojitelji udalje dijete iz okruženja kako bi se dijete smirilo, a kada se dijete smiri, odgojitelj obavi razgovor s djetetom.
- 5) Kontroliranje vlastitih reakcija – odgojitelji nastoje ne pretjerati u svojim reakcijama na dječje ponašanje.
- 6) Verbalno upozorenje djetetu.
- 7) Podsjećanje djeteta na pravila.
- 8) Postavljanje novih pravila ili nadopuna starih.
- 9) Ignoriranje neprimjerenog ponašanja.
- 10) Razgovor licem u lice ili sastanak s djecom – razgovor s djetetom o razlozima njegova neprimjerenog ponašanja ili sastanak s djecom na kojemu se razgovara o događaju te zajedno s djecom pronalazi rješenje.
- 11) Razgovor ili rasprava u krugu.
- 12) Dijeljenje problema s obitelji i inzistiranje na podršci.
- 13) Izbjegavanje kažnjavanja - važno je i da odgojitelj o problemu razgovara s roditeljima i naglasi da se u dječjem vrtiću dijete ne kažnjava te da oni također ne bi trebali kažnjavati dijete.
- 14) Opominjanje nekoliko puta i pružanje djetetu više vremena.

15) Vođenje djeteta kroz aktivnost.

16) Podsjećanje na krug za učenje izradom prezentacije.

17) Uzimanje oštećenog predmeta od djeteta, odlaganje na police i odvrćanje djetetove pažnje od aktivnosti.

18) Održavanje i popravak oštećenog predmeta.

Odgovori odgojitelja prikupljeni tijekom drugog intervjua otkrivaju da odgojitelji povezuju utjecaj svoje prakse reguliranja neprimjerenog ponašanja djece s pripremljenim okruženjem, pripremljenom odraslom osobom te pripremljenim materijalima.

Kural i Ceylan (2022) navode kako opisano istraživanje nije temelj za generaliziranje postupaka niti pripisivanje navedenih metoda svim odgojiteljima koji rade u dječjim vrtićima prema Montessori metodi. Istraživanje prikazuje stajališta i metode isključivo onih odgojitelja koji su sudjelovali u opisanom istraživanju.

4.4. Mišljenja roditelja o Montessori pedagogiji

U ovom poglavlju analizirana su dva članka u kojima su provedena istraživanja vezana uz stavove roditelja prema Montessori pristupu i razloge zbog kojih roditelji upisuju djecu u vrtiće u kojima se implementira Montessori metoda.

4.4.1. Parental views of the Montessori approach in a public Greek Early years setting - Eleni Tympa, Vasiliki Karavida, Athina Charissi, Athanasia Siaviki

U članku je opisano istraživanje čiji je cilj bio ispitati mišljenje roditelja o Montessori pristupu, te utjecaju istoga na razvoj njihove djece. U istraživanju je sudjelovalo 105 roditelja. Montessori metoda bila je implementirana u tri grupe u kojima su bila djeca u starosti od 3 do 5 godina. Djeca su godinu dana pohađala grupe u kojima je implementirana Montessori metoda, nakon čega je organiziran sastanak na kojemu su roditelji bili intervjuirani. Roditelji su iznosili svoje procjene o utjecaju Montessori metode na razvoj njihove djece, a procjenjivali su jezični, matematički i društveni razvoj djece kao i razvoj samopouzdanja kod djece. Većina roditelja (n=87) izjavila je da su njihova djeca puno sigurnija u sebe tijekom rješavanja matematičkih

zadataka, a roditelji su čak izjavili da njihova djeca pomažu svojoj starijoj braći i sestrama koji nisu pohađali grupu u kojoj je implementirana Montessori metoda. Roditelji su također primijetili da djeca mogu samostalno čitati te da koriste kompleksnije riječi u govoru. Djeca su također samouvjerenija u društvu s drugom djecom, vrlo uspješna u rješavanju problema, imaju više samopouzdanja i zrelija su. Na temelju rezultata ovoga istraživanja, prema mišljenju ispitanih roditelja, zaključeno je da djeca koja su pohađala grupu u kojoj je implementirana Montessori metoda imaju bolju koncentraciju te mogu provesti dulje vrijeme u jednoj aktivnosti, imaju više samopouzdanja tijekom druženja s drugom djecom i samouvjereni su u rješavanju problema.

Tympa i suradnici (2022) stoga zaključuju da bi se i odgojitelji u državnim vrtićima trebali upoznati s metodama i principima rada prema Montessori metodi kako bi sva djeca imala priliku poboljšati svoje sposobnosti.

4.4.2. Parents' Reasons for Sending Their Child to Montessori Schools - Elisabeth Hiles

Cilj istraživanja opisanog u članku je saznati razloge zbog kojih roditelji odlučuju upisati djecu u vrtić u kojemu se primjenjuje Montessori metoda. U istraživanju su sudjelovali roditelji čija djeca pohađaju jedan od tri dječja vrtića u Massachusettsu u Sjedinjenim Američkim Državama. Istraživački instrument koji je primijenjen u istraživanju je *online* anketa koja je poslana e-poštom roditeljima djece koja pohađaju sva tri vrtića. Roditelji nisu bili obvezni sudjelovati u istraživanju, no 124 roditelja odlučilo je popuniti anketu. Anketa se sastojala od jednog pitanja otvorenoga tipa: „Zašto ste odlučili upisati svoje dijete u Montessori vrtić?“ Hiles (2018) je analizirala i kodirala prikupljene odgovore. Analiza rezultata pokazala je da su roditelji odlučili upisati djecu u Montessori vrtić iz četiri osnovna razloga. Najčešći razlog je privlačnost Montessori principa. Roditeljima se sviđa ideja da dijete samo konstruira svoje znanje, bez nepotrebne pomoći kako bi u konačnici postalo samostalno u učenju. Također, Montessori program omogućuje djetetu da se razvija svojim tempom te da samo bira što želi učiti, na koji način te koje materijale želi koristiti. Drugi najčešći razlog je mišljenje da se dijete dobro uklapa u Montessori filozofiju. Sami roditelji ili njihovi prijatelji pohađali su Montessori vrtić ili školu, stoga smatraju da je Montessori bolja opcija od tradicionalnog programa za njihovo dijete. Neki su roditelji izjavili da tradicionalni program ne odgovara potrebama njihove djece te da smatraju da Montessori program bolje odgovara razvojnim potrebama njihove djece. Sljedeći razlog je

očekivanje korisnih ishoda. Roditelji žele da njihovo dijete razvije unutarnju motivaciju za učenje, samopoštovanje, samopouzdanje, prirodnu radoznalost i samodisciplinu, a vjeruju da će Montessori metoda to omogućiti. Četvrti je razlog privlačnost Montessori prostora. Roditeljima se sviđa ideja mješovitih skupina jer mlađa djeca mogu učiti od starije djece što donosi određene prednosti i za stariju djecu. Također im se sviđa prostor koji, prema njihovom zapažanju, ne odvlači pažnju i omogućava djetetu da napreduje i uči vlastitim tempom.

Može se dakle zaključiti da su roditelji upoznati s načinom rada u Montessori vrtićima i da svjesno upisuju svoju djecu u ove programe sa željom da im omoguće bolje uvjete za razvoj dječjih sposobnosti i vještina.

5. Zaključak

Prikaz članaka u ovom radu pružio je neke od osnovnih informacija o Montessori pedagogiji. Jedan od osnovnih zaključaka vezanih uz učinke Montessori pedagogije na razvoj djeteta je da Montessori metoda pozitivno utječe na društveni, kognitivni, kreativni i psihološki razvoj djece kao i na razvoj kritičkog mišljenja i sposobnost rješavanja problema te na poboljšanje matematičkih sposobnosti.

Jedan od temeljnih principa Montessori pedagogije vezan je uz uređenje prostora u kojemu djeca mogu svojevrijedno odabrati materijale i samostalno konstruirati svoje znanje. Na temelju analize odabranih članaka koji govore o okružju Montessori vrtića zaključeno je da organizacija prostora Montessori vrtića djeci pruža samostalan izbor materijala i aktivnosti bez nepotrebnog i prekomjernog uplitanja odgojitelja. Montessori također naglašava ulogu prirode i boravka u vanjskom prostoru jer je priroda neophodno okružje u kojemu dijete može i mora istraživati i spontano učiti.

Uloga odgojitelja, prema analiziranim člancima, je priprema prostora koji potiče samostalnost kod djece. Odgojitelj mora promatrati djecu te organizirati prostor na temelju dječjih interesa. Proces organizacije prostora mora biti proveden zajedno s djecom, a odgojitelj treba poticati djecu na suradnju s odraslima, ali i na suradnju s vršnjacima i na samorefleksiju.

Posljednje poglavlje prikazuje članke koji analiziraju Montessori dječje vrtiće iz perspektive roditelja. Zaključak koji se nameće na temelju analize je da roditelji prepoznaju kvalitete Montessori pedagogije i pozitivan utjecaj na brojne aspekte djetetova razvoja zbog čega odlučuju upisati svoju djecu u Montessori vrtiće. Roditelji su zadovoljni mješovitim skupinama, organizacijom prostora te načinom na koji djeca uče.

Literatura

- Bertolino, F., i Filippa, M. (2021). The Pedagogy of Nature according to Maria Montessori. *Journal of Theories and Research in Education*, 16, 2. <https://rpd.unibo.it/article/view/12192/13312>
- Ceylan, R., i Kural, E. (2022). Child Misbehavior in an Early Childhood Classroom: Montessori Educators' Views and Practices. *Southeast Asia Early Childhood Journal*, 11, 1. <https://files.eric.ed.gov/fulltext/EJ1329863.pdf>
- Faryadi, Q. (2017). The Application of Montessori Method in Learning Mathematics: An Experimental Research. *Open Access Library Journal*, e4140. <https://doi.org/10.4236/oalib.1104140>
- Gentaz, E., i Richard, S. (2022). The Behavioral Effects of Montessori Pedagogy on Children's Psychological Development and School Learning. *Children*, 9, 133. <https://doi.org/10.3390/children9020133>
- Hiles, E. (2018). Parents' Reasons for Sending Their Child to Montessori Schools. *Journal of Montessori Research*, 4, 1. <https://files.eric.ed.gov/fulltext/EJ1179830.pdf>
- Isaacs, B. (2018). *Understanding the Montessori Approach: Early Years Education in Practice* (drugo izdanje). Routledge.
- Lillard, S. A., Heise, J. M., Richey, M. E., Tong, X., Hart, A., Bray, M. P. (2017). Montessori Preschool Elevates and Equalizes Child Outcomes: A Longitudinal Study. *Frontiers in Psychology*, 8, 1783. <https://www.frontiersin.org/articles/10.3389/fpsyg.2017.01783/full>
- Macià-Gual, A., i Domingo-Peñafiel, L. (2020). The Bases of Montessori Pedagogy as a Facilitating Factor for Child Development in Burkina Faso and Spain. *European Journal of Educational Research*, 10, 1. <https://files-eric-ed-gov.ezproxy.nsk.hr/fulltext/EJ1284301.pdf>
- Marshall, C. (2017). Montessori education: a review of the evidence base. *Science of Learning*, 2, 11. <https://www.nature.com/articles/s41539-017-0012-7>
- Mavrič, M. (2020). The Montessori Approach as a Model of Personalized Instruction. *Journal of Montessori Research*, 6, 2. <https://files.eric.ed.gov/fulltext/EJ1288350.pdf>

- Milinković, J., i Bogovac, D. (2011). Montessori method as a basis for integrated mathematics learning. *Metodički obzori 11*, 6, 1.
- Özerem, A., i Kavaz, R. (2013). Montessori Approach in Pre-School Education and Its Effects. *The Online Journal of New Horizons in Education. Volume 3, Issue 3*, 12-25.
<https://tojned.net/journals/tojned/articles/v03i03/v03i03-02.pdf>
- Rakidžija, E. (2020). *Hrvatsko Montessori društvo*. Preuzeto 2.9.2023. s
<https://hrmdrustvo.hr/marija-montessori/>
- Sutton, A. (2009). Educating for Ecological Sustainability: Montessori Education Leads the Way. *Montessori Life*, 21 (4), 18-25.
- Tubaki, M., i Matsuishi, T. (2008). On the Pedagogical Theory of Maria Montessori. *Journal of Disability and Medico-pedagogy*. 18. 1-4.
https://www.researchgate.net/publication/283906745_On_the_Pedagogical_Theory_of_Maria_Montessori
- Tympa, E., Karavida, V., Charissi, A., i Siaviki, A. (2020). Parental views of the Montessori approach in a public Greek Early years setting. *Education 3-13*, 50, 2. 281-287.
<https://doi.org/10.1080/03004279.2020.1849344>

Izjava o izvornosti završnog rada

Izjavljujem da je moj završni rad izvorni rezultat mojeg rada te da se u izradi istoga nisam koristila drugim izvorima osim onih koji su u njemu navedeni.

(vlastoručni potpis studenta)